

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobce: **N. T. N.**, zastoupený Mgr. Ing. Karlem Mockem, advokátem se sídlem Nádražní 923/118, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 5. 2022, č. j. OAM-358/ZA-ZA11-HA15-2022, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 4. 2023, č. j. 20 Az 19/2022 - 31,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Včas podanou kasační stížností napadl žalobce v záhlaví uvedený rozsudek Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), jímž byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 5. 2022. Tímto rozhodnutím nebyla žalobci přiznána mezinárodní ochrana podle § 12 - § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Při posouzení věci vycházel městský soud z následujícího skutkového stavu. Žalobce přicestoval do České republiky v roce 2022 z Ukrajiny, kde pobýval od roku 2019 na základě touto zemí uděleného pobytového oprávnění za účelem zaměstnání. Ukrajinu následně opustil z důvodu vypuknutí válečného konfliktu. Na Ukrajině však zůstala jeho žena a dvě děti, protože jeho žena ztratila cestovní pas, a nemůže tak její území opustit. Z tohoto důvodu se žalobce dle svých slov nemůže vrátit ani do Vietnamu. Po ukončení válečného konfliktu plánuje návrat zpět na Ukrajinu. K situaci ve své zemi původu uvedl, že ve Vietnamu neměl žádné potíže a nebyl ani trestně stíháný. Problémy s vietnamskými státními orgány nebo bezpečnostními složkami neměl žádné, stejně tak bez překážek vycestoval z vlasti. Na podporu svých tvrzení nedoložil žádné doklady či dokumenty a ani se nijak nevyjádřil k nashromážděným podkladům pro vydání rozhodnutí.

[3] Po zhodnocení výše uvedených skutečností dospěl městský soud k závěru, že podmínky pro přiznání mezinárodní ochrany žalobci nejsou splněny. Městský soud nejprve konstatoval, že žalobní body jsou pojaty velmi obecně a na samé hranici projednatelnosti. Neztotožnil se s názorem žalobce, že by rozhodnutí žalovaného trpělo vadou nepřezkoumatelnosti. Z napadeného rozhodnutí bylo městskému soudu totiž zřejmé, že žalovaný při svém posouzení vycházel z výpovědi žalobce a ze shromážděných zpráv o jeho zemi původu. V této souvislosti městský soud naznal, že žalovaný zjistil veškeré relevantní skutečnosti a obstaral si dostatečné množství informací o zemi původu, které byly relevantní, důvěryhodné a aktuální. Podle jeho závěru bylo především na žadateli o udělení mezinárodní ochrany, aby tvrdil konkrétní skutečnosti, proč by mělo být jeho žádosti vyhověno. Rozhodnutí žalovaného podle městského soudu nevykazovalo znaky libovůle, přičemž i v nastíněné otázce humanitárního azylu se žalovaný dostatečně zabýval rodinnou, sociální a ekonomickou situací žalobce a přihlédl i k jeho věku a zdravotnímu stavu. Městský soud se ztotožnil s názorem žalovaného, že případ žalobce není případem hodným zvláštního zřetele, nýbrž případem běžným. Válečný konflikt na Ukrajině mohl žalobce vyřešit návratem do země původu, neboť neuvedl žádný relevantní důvod, proč by se nemohl do Vietnamu vrátit. Městskému soudu nebylo jasné, jakou roli v tomto ohledu hrála skutečnost, že manželka a děti žalobce pobývají kvůli ztrátě cestovního pasu na Ukrajině, resp. jakou má tato skutečnost vliv na udělení mezinárodní ochrany žalobci v České republice. Jelikož jeho rodina zůstala na Ukrajině, nemohlo mít neudělení mezinárodní ochrany žalobci ani žádný dopad do jeho rodinného a soukromého života. Poté, co si manželka žalobce obstará nový cestovní pas, může podle názoru městského soudu celá rodina společně pobývat v zemi původu. Nakonec uzavřel, že žalovaný ve svém rozhodnutí dostatečně vysvětlil, proč není namístě udělit žalobci azyl podle § 12 zákona o azylu.

[4] Kasační stížnost podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) formálně z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Předně namítá, že městský soud měl napadené rozhodnutí žalovaného zrušit, neboť při zjišťování skutkové podstaty byl porušen správní řád, a to konkrétně jeho § 3, § 50, § 68. Má za to, že žalovaný dostatečně neprokázal, že stěžovateli nehrozí v zemi jeho původu „perzekuce“, která může hrozit i jeho rodinným příslušníkům. Není podle něj přitom možné, aby správní orgány a soud vycházely pouze z jeho výpovědi. Soud totiž bez konkrétních úvah dovodil, že stěžovateli žádná újma od vietnamských orgánů nehrozí. Zprávu mezinárodní organizace o migraci z roku 2020 přitom považuje za zastaralou. V tuto chvíli sice nedokáže popsat, jak budou státní orgány v zemi jeho původu postupovat, nicméně má za to, že má nárok minimálně na jednu z forem mezinárodní ochrany, zejména na humanitární azyl. V případě návratu do země svého původu bude totiž čelit reálnému nebezpečí vážné újmy, jež by zakládala důvod pro udělení doplňkové ochrany. Dále se vyjadřuje k situaci své manželky, která si reálně nemůže obstarat nový cestovní pas, což je pro ni těžko překonatelnou překážkou ve vycestování z Ukrajiny. V případě neudělení mezinárodní ochrany a nutnosti vycestovat z České republiky se mu významně ztíží možnost setkání s jeho rodinou a dojde k porušení jeho práva na respektování rodinného života ve smyslu čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Tuto skutečnost považuje za důvod zvláštního zřetele podle § 14 zákona o azylu pro udělení humanitárního azylu, a v tomto bodě tak oponuje závěrům městského soudu, že se jedná o důvod hodný zvláštního zřetele.

pokračování

[5] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti setrval ve svém názoru, že skutečnosti uváděné stěžovatelem ve správním řízení nejsou azylově relevantní a že k legalizaci pobytu na území České republiky slouží zákon o pobytu cizinců; má přitom za to, že své úvahy ve svém rozhodnutí srozumitelně zdůvodnil. Upozorňuje, že na udělení humanitárního azylu není právní nárok a je udělován pouze ve výjimečných okolnostech, kdy by bylo zcela „*nehumánní*“ azyl neudělit. V této souvislosti žalovaný nepovažuje životní situaci stěžovatele za nikterak mimořádnou, a nejedná se tak o případ hodný zvláštního zřetele, nýbrž o případ běžný.

[6] Při posouzení věci musel Nejvyšší správní soud řešit nejprve otázku přípustnosti kasační stížnosti, a to z hlediska ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s., tedy toho, zda nejen formálně, ale i obsahově lze uplatněné námitky podřadit některému z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. Stěžovatel ve své kasační stížnosti především pokračuje v námitkách, které směřují proti postupu správního orgánu, nikoliv městského soudu. Smyslem kasační stížnosti je přitom dát prostor pro kvalifikovanou polemiku s rozhodovacími důvody uvedenými v napadeném rozsudku správního soudu, nikoliv neustále opakovat původně uplatněné námitky. Jeho argumentace je navíc do značné míry pojata (stejně jako původní žaloba) velmi obecně a není tak zřejmé, jaká konkrétní pochybení stěžovatel žalovanému, resp. městskému soudu vyčítá (výčet údajně porušených ustanovení správního řádu nestačí).

[7] Místy se dále kasační argumentace stěžovatele zcela míjí s rozhodovacími důvody městského soudu. Městský soud totiž uvedl, že je především na žadateli o mezinárodní ochranu, aby tvrdil konkrétní skutečnosti, proč by mělo být jeho žádosti vyhověno. Stěžovatel však jen apodikticky oponoval, že nelze vycházet pouze z jeho výpovědi. Některé pasáže kasační stížnosti jsou pak obtížně srozumitelné, neboť stěžovatel nejprve tvrdí, že mu měl být v jeho situaci udělen humanitární azyl, neboť jeho žena zůstala kvůli ztrátě cestovního pasu společně s jejich dětmi na Ukrajině. Následně však hovoří o tom, že v případě návratu do země původu mu hrozí reálné nebezpečí vzniku vážné újmy (sám si však není jistý, jak), což je podle něj důvodem pro udělení doplňkové ochrany. Nutno podotknout, že tento argument poprvé uplatňuje teprve v kasační stížnosti. Některé námitky jdou následně nad rámec původních žalobních bodů (jedná se kromě údajného důvodu pro udělení doplňkové ochrany např. o námitku týkající se porušení čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod). Tyto námitky však mohl stěžovatel uplatnit již v rámci žaloby, neboť v mezidobí nedošlo ke změně okolností, které by mu bránily tyto argumenty dříve uplatnit, ale neučinil tak. Nedostatečnost, resp. její obecnost žaloby není možné dohánět teprve v kasační stížnosti a výše uvedenou argumentaci se tak Nejvyšší správní soud v rámci posouzení kasační stížnosti nebude zabývat.

[8] Ačkoliv kasační soud vyhodnotil část námitek jako přípustných, bez dalšího to neznamená, že kasační stížnost splňuje podmínku přijatelnosti. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. totiž platí, že jestliže kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským (městským) soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost.

[9] Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006 č. j. 1 Azs 13/2006 - 39 „[p]řesahem vlastních zájmů stěžovatele je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je -

kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce - pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech azylu je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.“

[10] V projednávané věci stěžovatel nedefinoval žádnou právní otázku, k níž by se měl Nejvyšší správní soud vyjádřit v zájmu sjednocování judikatury a takovou otázku v daném případě nenalezl ani Nejvyšší správní soud z úřední povinnosti. Námitky stěžovatele směřují k posouzení jeho individuálního případu bez jakéhokoliv přesahu, který by bylo potřeba v judikatuře Nejvyššího správního soudu zobecnit pro budoucí řízení o žalobách (či kasačních stížnostech) jiných žadatelů o mezinárodní ochranu.

[11] Stěžovatelem nastíněná otázka udělení humanitárního azylu ve smyslu § 14 zákona o azylu byla v minulosti Nejvyšším správním soudem opakovaně řešena. Smysl tohoto institutu spočívá v možnosti správního orgánu poskytnout azyl i v situacích, na něž sice nedopadá žádné z ustanovení předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „*nehumánní*“ azyl neposkytnout (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55). Na jeho udělení však není právní nárok. Nejedná se o „*právo*“, na němž by mohl být někdo zkrácen (srov. např. usnesení Ústavního soudu ze dne 11. 11. 2002, sp. zn. IV. ÚS 532/02). Ustanovení § 14 zákona o azylu v sobě kombinuje neurčitý právní pojem „případ hodný zvláštního zřetele“, jehož výklad ze strany správního orgánu podléhá soudnímu přezkumu v plném rozsahu, a správní uvážení odrážející skutečnost, že ani v případě hodném zvláštního zřetele není správní orgán povinen humanitární azyl udělit, bude-li respektovat příslušné mantinely pro svou diskreci (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 5. 2004, č. j. 5 Azs 60/2004 - 52). Posouzení možných důvodů pro udělení humanitárního azylu je tak otázkou správního uvážení, které soud přezkoumává pouze v omezeném rozsahu (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 12/2003 - 38, či ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 - 48). Míra volnosti žalovaného při zvažování důvodů pro udělení humanitárního azylu je limitována především zákazem libovůle, jenž pro orgány veřejné moci vyplývá z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55). Samotné správní rozhodnutí založené na správním uvážení podléhá přezkumu soudu v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů přitom soud není oprávněn z těchto skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry.

[12] Dřívější judikatura Nejvyššího správního soudu se vypořádala i s otázkou rodinné situace žadatele o mezinárodní ochranu. Z ní plyne, že zásah do soukromého a rodinného života cizince může ve velmi výjimečných případech představovat důvod pro udělení doplňkové ochrany, např. v případech, kdy by si žadatel vytvořil na území České republiky takové rodinné či případně osobní vazby, že by nepřiměřeným zásahem do jeho rodinného či soukromého života byla již nutnost pouhého vycestování z území České republiky (srov. rozsudek ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008 - 71, a ze dne 17. 9. 2010, č. j. 2 Azs 14/2010 - 92). O takový zásah nejde, může-li cizinec a jeho rodina vést svůj soukromý život v jiné

pokračování

zemi, např. tam, kde se nachází ostatní příbuzní (např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2016, č. j. 5 Azs 167/2016 - 25, či ze dne 22. 1. 2020, č. j. 6 Azs 163/2019 - 44). Napadený rozsudek však je v intencích této judikatury.

[13] Důvodem přijatelnosti kasační stížnosti by mohlo být i zásadní pochybení městského soudu při vedení řízení, muselo by se však jednat o extrémní vadu řízení se zásadním dopadem do práv stěžovatele, jako např. nerespektování judikatury Soudního dvora Evropské unie, Ústavního soudu či Nejvyššího správního soudu, eventuálně závazného právního názoru kasačního soudu, případně též nezákonné odepření přístupu k soudu apod. Takové vady však v projednávané věci nebyly zjištěny ani tvrzeny.

[14] Jak bylo již uvedeno výše, z kasační stížnosti lze pro její dosti obecné formulace jen stěží zjistit, v čem vůbec by měly vady napadeného rozsudku spočívat, tím méně pak, jaký konkrétní dopad by mohly mít do právního postavení stěžovatele. Nejvyšší správní soud tak může jen ve stručnosti konstatovat, že napadený rozsudek je ohledně rozsahu skutkových zjištění standardní, přijaté závěry jsou se zjištěným skutkovým stavem *prima facie* v souladu a podrobnost vypořádání stěžovatelových žalobních námitek odpovídá obsahu žaloby. Žádnou zásadní vadou tak napadený rozsudek zjevně netrpí. Stěžovatel sice namítal zastaralost zpráv o zemi původu, sám však netvrdil, že by ve Vietnamu nastaly takové zásadní změny, které by znamenaly neaktuálnost těchto zpráv. Zastaralost zpráv totiž nelze posuzovat pouze na základě faktu, že od vypracování anebo vydání informace uplynul určitý čas. Zastaralá je taková zpráva, která obsahuje informace, které již nejsou aktuální v důsledku změny okolností v období mezi vypracováním zprávy a jejím použitím, neboť situace, kterou zpráva popisuje, je již zcela jiná (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2020, č. j. 6 Azs 109/2019 - 74).

[15] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost podle § 104a odst. 1 s. ř. s. pro nepřijatelnost odmítl.

[16] Kasační stížnost byla odmítnuta, Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.). V případě odmítnutí návrhu pro nepřijatelnost judikatura Nejvyššího správního soudu (usnesení ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021 - 28) dovodila, že je možné nad rámec pravidla uvedeného v citovaném ustanovení rozhodnout o nákladech řízení i s přihlédnutím k úspěchu ve věci podle § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť posuzování otázky přijatelnosti lze považovat za tzv. kvazimeritorní přezkum. Žádné okolnosti hodné zvláštního zřetele, jež by odůvodnily aplikaci citovaného judikátu, však Nejvyšší správní soud v projednávané věci neshledal.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 29. února 2024

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu